

Katrin Dahl Jakobsen og Fólkaflokkurin

Tað er ikki altíð líka huga-
ligt at fylgja við í politiska
orðaskiftinum í Føroyum.
Ikki minst seinastu tvey
áriní, nú tingið er valt eftir
eini “kommunuvalskipan”
hevur tað víst seg, at ting-
menn (og landsstýrismenn)
tala hvør í sína ætt. Ringt
er at skilja ímillum, hvør ið
situr í stjórnarmeiriluta, og
hvør ið situr í andstöðu.

Nú um dagarnar sá eg
eina viðtalu í Sosialinum
við Katrin Dahl Jakobsen,
javnaðarkvinnu, sum eisini
er formaður í Løgtingsins
vinnunevnd. Hon hevði
funnið útav, at týðandi
partur av trupulleikunum í
Føroyum kom av eini
skandalu. Og skandalan
var tann, at Fólkaflokkurin
í nærum út í eitt hevði
umsitið fiskivinnupoli-
tikkin seinastu tjúgu áriní.

Nú havi eg ikki luttekið í
føroyskum politikki sein-
astu 15-16 áriní, men eftir
førimumí havi eg roynt at
fylgt við, og tað ber væl til
við nútímans tækni, sjálvt
um eg fysiskt havi búð
uttanlands í eini 5-6 ár. Eg
skal koma eitt sindur inn á
hennara útsagnir um
“skandaluna” og um tað,
hon heldur vera trupul-
leikin í fiskivinnupoli-
tikkinum, men fyrst fari at
siga nakað um, hvønn lut
ymisku flokkarnir hava
havt á førda politikkin
seinastu tjúgu áriní. Fyrst
havi eg kannað, hvør hevur
umsitið landsstýrisokið
fiskivinnumál seinastu 20
áriní.

Fara vit 21 ár aftur í tíð-
ina kunnu vit byrja í 1989
og síðani nevna røðina av
fiskivinnuráðharrum upp
til í dag:

Januar – juni 1989
Anfinn Kallsberg, Fólkafl.
Juni 1989 – jan. 1991
Jógván I. Olsen,
Sambandsfl.
Jan. 1991 – apríl 1993
John Petersen, Fólkafl.
Apríl 1993 – sept. 1994
Thomas Arabo, Javnaðarfl.
Sept. 1994 – juni 1996
Ivan Johannesen,

Sambandsfl.
Juni 1996 – des. 1998
John Petersen, Fólkafl.
Des. 1998 – febr. 2003
Jørgen Niclasen, Fólkafl.
Febr. 2003 – febr. 2004
Jacob Vestergaard, Fólkafl.
Febr. 2004 - febr. 2008
Bjørn Kalsø, Sambandsfl.
Febr. 2008 – sept. 2008
Torbjørn Jacobsen,
Tjóðvfl.
Sept. 2008 -
Jacob Vestergaard, Fólkafl.

Sostatt hevur Fólkaflokk-
urin umsitið fiskivinnumál
í um leið 11 ár, meðan
Sambandsflokkurin hevur
gjørt tað í um leið sjei eitt
hálv ár og Javnaðar-
flokkurin og Tjóðveldis-
flokkuri í ávikavist 1½ og
½ ár. Rætt er, at Fólka-
flokkurin hevur havt hetta
málsoki í ca. helminginum
av tíðarskeiðinum uppá 21
ár. Men harfrá og so at
siga, at flokkurin í nærum
út í eitt hevur umsitið
málsokið, er at lúgva
næstan helvtina. Leggjast
skal afturat, at Fólka-
flokkurin ikki hevur verið í
samgongu alla tíðina tey
seinastu 20 áriní, men
annars hava allir flokkar
meira og minni verið í
samgongu hesi 20-21 áriní.
Leggjast skal afturat, at tey
4 áriní undan 1989 hevði
Javnaðarflokkurin fiski-
vinnumál, tá Atli Dam
umsat málsoki.

Hvar er skandalan?
Men so er at leita eftir
skandaluni. Eitt slíkt heiti
er jú ógvisligt. Hava teir
ymisku fiskimálaráðharr-
arnir forbrotið seg og har-
við oyðilagt alla ta før-
oysku fiskivinnuna? Ikki
eri eg vitandi um nakað
brotswerk. Gott nokk fór
ein fiskimálaráðharri frá í
ótið, men tá var orsøkin
meira politisk opportun-
isma. Hinvegin veit eg, at í
1989 byrjaðu vit at um-
leggja fiskivinnupolitikkin
rættiliga radikalt. Øll skip-
anin við studningsveitan
var niðurlagað yvir eitt
rættiliga stutt tíðarskeið, og
sum frá leið kom nýggj
lóggáva um vinnuligan
fiskiskap. Uttan at minnst
tað heilt nágreiniligt meini
eg eisini, at bøtt er um
hesa lóggávu við tíðini.

Harafturat hava vit fingið
eina fiskidagaskipan fyri
heimafiskiskapin. Eina
skipan sum flest øll meta
at vera betur enn tann
meiri kenda kvotaskipanin.
Fiskidagaskipanin verður
eisini viðgjørð á hvørjum
ári og neyðugar justeringar
gjørðar. Møguliga áttu
hesar justeringar at veri
nakað neyvvari, men eftir
mini uppfatan hevur eingin
útloyst nakra skandalu.

So vítt eg kann meta er
orsøkin til útsagnirnar hjá
Katrin Dahl Jacobsen tann,
at nakrir bretskir keyparar
nokta at keypa føroysk
hýsuproduktir, tí veiðan
ikki skal vera burðardygg..
Hetta er í fyrsta umfari
ikki ein politiskur spurn-
ingur, tí politiskt verður
hon mett burðardygg, men
ein spurningur millum
keyparar og seljarar. Tí
heldur eingin skandala.

Hinvegin eigur politiski
myndugleikin, sum hevur
lóggivið um fiskiskapin, at
hjálpa vinnuni (seljarun-
um) at greiða keyparunum
frá tí burðardyggja í skip-
anini. Her kemur Katrin so
inn á høvudsmeibogan í
skipanini, nevniliga ICES
og Havstovuna. Ikki so at
skilja, at hetta nýtist at
vera ein meibogi, men
soleiðis sum hon setir
málið upp, so sigur hon
beinleiðis, at Havstovan og
fiskifrøðin hevur allan
definítiðnsrættin. Og í
staðin fyri fiskifrøðina skal
politiska skipanin bara
“makka rætt”. At hon so
eitt sindur seinri mótsigur
sær sjálvum og heldur, at
tað heldur ikki ber til at
gevast at fiska nakað sum
helst, er ein onnur søk.

So leingi sum politiska
skipanin og vinnan og
Havstovan ikki tala sama
mál koma vit at hava
trupulleikar. Men tað
hjálpir einki, at Havstovan
er ein statur í statinum og
skal vera eina avgerandi
fyri fiskiskapin uttan at
sita við øllum sannleik-
anum. Tað finst nevniliga
nógv tilfar, sum aðrir hava,
sum lýsir í øllum førum
ein part av sannleikanum.
Tá Havstovan so við síni
“betrivitan” greiðir ICES
frá sínum sjónarmiðum og
hesi koma sum tilmæli frá

ICES fara umhvørvis-
felagsskapir og útlenskir
keyparar í gongd við at
“blacklista” føroyskar
vørur.

Neyðugt er tí, at nógv
betur dialogur verður
millum Havstovuna, vinn-
una og politisku skipanina
um veiðuproblematikkin.
Eitt samskifti har allir lurta
eftir øllum og alt tilfar og
øll vitan verður brúkt.
Samstundis má Havstovan
gera sær greitt, at um
stuttskygd (og møguliga
skeiv) vísindalig ráðgeving
verður gjørð til eitt
tilmæli, sum fer um allan
heimin, so kann tað enda
við eini ólukku.

Fiskivinnureformur

Nú verður nógv tosað um
ein komandi fiskivinnu-
reform, tí fari eg at loyva
mær, nú eg kortini eri farin
í telduna, at seta ein fyri-
spurning til Kaj Leo
Johannesen, løgmann.

Tað hevur ikki verið
nógv ítøkiligt um ein
slíkan reform, men Høgni
Hoydal hevur upp í saman
tosað og skriva um
tilfeingisgjald og tilfeingis-
búð. Men nú ein dagin sá
eg, at løgmaður eisini er
farin at tala um tilfeingis-
gjald, sum nakað, sum
bæði skal bjarga fiski-
vinnuni og landskassanum.
Spurningur mín til lög-
mann er tí:

- Hvør skal gjalda eitt
tilfeingisgjald?
- Hvussu mikið skal eitt
slíkt gjald kosta?
- Skal landskassin hava
hesar inntøkur, og
hvussu stórar verða tær
mettar at verða?
- Um tað snýr seg um
stórar upphæddir, hjápir
tað so vinnuni figgjar-
liga at bera hesi
avgjöld?
- Um tað ikki snýr seg um
stórar upphæddir, loysir
tað seg so at skipa fyri
slíkum gjøldum?

Tað hevði verið gott at
fingi hetta avklárað, tí tað
er jú búskaparligan og
vinnuligan vøkstur før-
oyska samfelagið hevur
fyri neyðuni.

26.02.2010

Yvirlýsing

Yvirlýsing frá fundi millum kommunustýrini í Kommunusamskipan Føroya í Klaksvík fríggjadagin 26. februar 2010

1 Tíðarætlan

- umskipanin eigur ikki at verða sett í verk fyrr enn 1. januar 2013
- tíðarætlan fyri umskipanina eigur sum skjótast at verða samtykt av løgtinginum soleiðis, at talan er um skipaða heildartilgongd
- løgtingssamtyktin er prinsippiell politisk avgerð um høvuðstættirnar í umskipanini soleiðis, at landsstýrið og kommunurnar greitt vita,
  - hvørjar uppgávr skulu leggjast til kommunurnar,
  - hvussu hesar skulu figgjast, og
  - hvussu kommunali bygnaðurin skal skipast

2 Bygnaður

- Kommunusamanlegging skal fara fram sjálvboðin
- Tó skal freist setast á eitt evsta mark, har kommunur skulu hava skipað seg í burðardyggar eindir

3 Figging

- Afturberingarskipan, sum verður mælt til í kommunu-álitinum, er saman við broyttum skattabýti millum land og kommunur fyrsta stig,
- Ein millumkommunal javningarskipan, ið fevnir bæði um inntøkujavning og útreiðslujavning, verður gjørð. Men fyrst er neyðugt at gera ein neyvvari lýsing av fyrimunum og vansom við einari slíkari skipan, har eisini skuldarspurningurin hjá kommununum verður tikin við. Krøv til skipanina
  - skipanin eigur at vera einføld og gjøgnumskygd
  - skipanin má ikki at darva framburði og vøkstri
  - skipanin eigur í fyrsta lagi at verða sett í verk, tá ið kommunali bygnaðurin er komin uppá pláss, samstundis sum fyrsta stóra málsokið verður lagt til kommunurnar
- Kommunurnar taka ikki undir við blokkskipan

4. Málsøki

- Farið verður undir at fyrireika eitt greiðari uppgávu – og ábyrgdarbýti á fólkhaskúla og eldraøkinum
- Til tess at kommunurnar skulu verða eins førar fyri at yvirtaka málsøki, skal metti útreiðslutørvurin hjá kommununum komandi 10 áriní gerast upp, og peningur fylgja við, við støði í verandi virkseml og ætlaðum menningarátøkum ella broytingum.

5 Avgerðarrætturin

- avgerðarrætturin eigur at fylgja við málsøkinum – bæði figgjarligt og fyrisitingarligt
- lógarverkið eigur tí at virða kommunala sjálvræðið soleiðis, at lógarkravd tilboð og rættindi borgarans kunnu skipast og tillagast eftir staðbundna tørvinum og umstøðunum
  - kommunurnar eiga framhaldandi at varðveita rættin til sjálvar at áseta egið skattastig og inntøkugrundarlag annars, eitt nú í mun til brúkaragjöld
  - kommunurnar eiga framhaldandi sjálvar at áseta sítt egna rakstrar- og íløgustøði

6 Tilgongdin

- Øll umskipanartilgongdin eigur at verða gjørð í neyvum samstarvi og samráðing millum land og kommunur
- Kommunurnar skulu vera við í allari tilgongdini – ikki bert sum hoyringspartur, men politik-formulerandi, tvs sita við borðið, har loysnirnar verða tilevnaðar og avgerðirnar verða tiknar
- Tilgongdin og umskipanin skal grundfestast væl politiskt, so at grundarlagið fyri fyrisitingarligu verksetingini er greitt
- onnur málsøki, sum kunnu leggjast til kommunurnar, eiga eisini at verða tikin við í tilgongdina
- Komið skal verða á mál við fyrireikingunum av kommununalu umskipanini í inniverandi kommunuvalskeiði

<i>Klaksvík, 26. februar 2010</i>		
Heðin Mortensen, formaður	Tórshavnar kommuna	Gunvá við Keldu, næstforkvinna
Magnus Rasmussen	Runavíkar kommuna	Kristin Michelsen
Runavíkar kommuna		Tvøroyrar kommuna
Sigurd S. Simonsen	Fuglafjarðar kommuna	Kirstin Strøm Bech
Fuglafjarðar kommuna		Vágs kommuna
Brandur Sandoy, Sands kommunu		

Útvarpssending og bíbilsk ævintýr Jarðskjálvti og Fótbólts sambandið

BÍBILSK ÆVINTÝR: Í útvarpssending (áhugaverd sending) spurdi útvarpsmaðurin tvær ferðir, um

bíbliusøgur ikki bara vóru ævintýr.

Forvitnislig sjónarmið, ikki minst tí hesin sami útvarpsmaður í øðrum útvarpssendingum hevur greitt frá, at ymsar »spirituellar« verur eru rundan um okkum!?

JARÐSKJÁLVTI OG FÓTBÓLTS-

SAMBANDIÐ: Í tíðinda-sending í Útvarpinum segði ein útvarpsmaður, at jarðskjálvtin í Kili er millum teir harðastu jarðskjálvtarnar, sum hava verið.

Næstan í sama andadrátti fór hann at tosa um ristingar, sum vóru í Fótbólts-sambandinum í sambandi

við sokallað forsetaval!?

Summir føroyingar kalla okkurt »útringsfriheit«.

Talifrælsi er gott, men viðmerkingar skulu valdast!?

Við miðlakvøðu

Á Borg á Argjum

1. mars 2010